TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2005. gada 20. oktobrī *

Lieta C-6/04

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam,

ko 2004. gada 9. janvārī cēla

**Eiropas Kopienu Komisija**, ko pārstāv M. van Beks [*M. van Beek*] un L. Flinns [*L. Flynn*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

**Lielbritānijas uz Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti**, ko pārstāv K. Dženksone [*C. Jackson*], pārstāve, kam palīdz K. Smita [*K. Smith*], *barrister*,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — angļu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši R. Šintgens [*R. Schintgen*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Klučka [*J. Klučka*] (referents),

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretārs H. fon Holšteins [*H. von Holstein*], sekretāra palīgs,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 26. maijā,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 9. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

1 Ar savu prasību Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka, pienācīgi netransponējot Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 7. lpp.; turpmāk tekstā — "Dzīvotņu direktīva") prasības, Lielbritānijas uz Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste nav izpildījusi pienākumus, kas tai izriet no šīs direktīvas.

## Atbilstošās tiesību normas

*Kopienu regulējums*

2 Saskaņā ar 2. panta 1. punktu Dzīvotņu direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes un savvaļas faunu un floru Eiropā esošo dalībvalstu teritorijā, uz kuru attiecas EK līgums.

3 Atbilstoši šīs pašas direktīvas 3. panta 1. punktam dalībvalstis nosaka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk tekstā — "ĪAT"), lai saglabātu vai atjaunotu Kopienas nozīmes dabisko dzīvotņu veidus un sugu dzīvotnes to labvēlīgā aizsardzības statusā. Šīs teritorijas veido daļu no Eiropas vides tīkla ar nosaukumu "*Natura 2000*".

4 Dzīvotņu direktīvas 6. pants ietver pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu ĪAT aizsardzību. Kopienas nozīmes sugu un dabisko dzīvotņu aizsardzības stāvokļa uzraudzību noteic šīs direktīvas 11. pants. Tās 12. un 13. pants attiecas uz dzīvnieku un augu sugu aizsardzības pasākumiem. 14. pants attiecas uz savvaļas faunas un floras sugu paraugu ņemšanu. 15. pants aizliedz noteiktus neselektīvus noteiktu savvaļas faunas sugu gūstīšanas vai nonāvēšanas līdzekļus. Šīs direktīvas 16. pants definē nosacījumus, kādos dalībvalstis īpaša mērķa dēļ var atkāpties no noteiktiem Direktīvas noteikumiem.

5 Atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 23. panta 1. punktam dalībvalstīm ir jāievieš normatīvi un administratīvi noteikumi, kas vajadzīgi, lai panāktu atbilstību Direktīvai divu gadu laikā, skaitot no tās paziņošanas brīža, un nekavējoties jāinformē Komisija. Šī direktīva dalībvalstīm tika paziņota 1992. gada 10. jūnijā.

*Valsts tiesiskais regulējums*

6 Šajā lietā atbilstošie Dzīvotņu direktīvas transponēšanas pamatpasākumi Apvienotajā Karalistē ir šādi:

— 1994. gada noteikumi par dabisko dzīvotņu saglabāšanu [*Conservation (Natural habitats, &c.) Regulations 1994*, turpmāk tekstā — "*C(NH)R*"], kas ir piemērojami Anglijā, Velsā un Skotijā.

— 1995. gada noteikumi par dabisko dzīvotņu saglabāšanu Ziemeļīrijā [*Conservation (Natural Habitats, &c) Regulations (Northern Ireland) 1995*, turpmāk tekstā — "*C(NH)R(NI)*"], kas ir piemērojami Ziemeļīrijā.

— 1991. gada rīkojums par dabas aizsardzību (*Nature Protection Ordinance 1991*), ko groza 1995. gada noteikumi par dabas aizsardzību [*Nature Protection Ordinance (Amendment) Regulations 1995*, turpmāk tekstā — "*NPO*"], kas ir piemērojams Gibraltārā.

— 1970. gada likums par roņu aizsardzību (*Conservation of Seals Act 1970*, turpmāk tekstā — "Likums par roņiem").

7 *C(NH)R* 3. panta 2. punkts noteic, ka *Secretary of State* [valsts sekretārs], *Minister of Agriculture, Fisheries and Food* [lauksaimniecības, zivsaimniecības un pārtikas lietu ministrs] un dabas aizsardzības organizācijas veic tām noteikumos dabas aizsardzības jomā noteiktās funkcijas tādējādi, lai nodrošinātu Dzīvotņu direktīvas prasību ievērošanu.

8 Šo pašu noteikumu 3. panta 4. punkts noteic, ka, neietekmējot iepriekšējā pantā minēto noteikumu, visām kompetentajām iestādēm, īstenojot savas funkcijas, ir jāņem vērā Dzīvotņu direktīvas prasības tādā apmērā, kādā uz tām attiecas šo funkciju veikšana.

## Pirmstiesas procedūra

9 2000. gada 6. novembrī Komisija nosūtīja Apvienotajai Karalistei brīdinājuma vēstuli, kurā tā uzsver, ka noteikti Dzīvotņu direktīvas noteikumi nav pareizi transponēti šīs dalībvalsts tiesībās.

10 Lielbritānijas iestādes uz šo brīdinājuma vēstuli atbildēja ar vēstuli, kas datēta ar 2001. gada 27. februāri. Tās atzina, ka divos punktos attiecībā uz naftas un gāzes ieguvi jūrā un attiecībā uz Dzīvotņu direktīvas piemērošanas jomas paplašināšanu ārpus teritoriālajiem ūdeņiem šī brīdinājuma vēstule ir pamatota, tomēr tās apstrīdēja lielāko daļu pārējo tajā norādīto iebildumu.

11 Tā kā Apvienotās Karalistes iesniegtās atbildes Komisiju nepārliecināja, tā 2001. gada 18. jūlijā izdeva argumentētu atzinumu, kurā tā atkārtoja šos iebildumus un aicināja šo dalībvalsti ieviest pasākumus, kas vajadzīgi, lai panāktu atbilstību šī atzinuma prasībām divu mēnešu laikā no tā paziņošanas brīža.

12 Atbildot uz šo argumentēto atzinumu, Apvienotā Karaliste ar vēstuli, kas datēta ar 2001. gada 27. novembri, informēja Komisiju par savu nodomu grozīt tiesību aktus, lai noteiktu lielāku tiesisko noteiktību un ieviestu lielāku skaidrību vairākos argumentētajā atzinumā norādītajos punktos, kopumā nodrošinot, ka spēkā esošie pasākumi atbilst Dzīvotņu direktīvas noteikumiem (turpmāk tekstā — "2001. gada 27. novembra vēstule").

13 Visbeidzot, ar vēstuli, datētu ar 2003. gada 2. decembri, Lielbritānijas iestādes informēja Komisiju par valsts tiesiskā regulējuma, kas paredzēts atbilstošākai Dzīvotņu direktīvas transponēšanai, grozījumu pieņemšanas procesa progresu.

14 Šādos apstākļos Komisija nolēma celt šo prasību.

## Par prasību

### *Par Dzīvotņu direktīvas transponēšanas veidu*

Lietas dalībnieku argumenti

15 Komisija pārmet Apvienotajai Karalistei, ka Dzīvotņu direktīva tās tiesību sistēmā nav pienācīgi transponēta. Jo īpaši tā uzskata, ka šī dalībvalsts ir netaisnīgi pieņēmusi vispārīgu noteikumu, lai novērstu iespējamos trūkumus speciālajos noteikumos, kas paredzēti šādas transponēšanas nodrošināšanai.

16 Apvienotā Karaliste apgalvo, ka tā pareizi transponējusi Dzīvotņu direktīvu, pieņemot noteikumus, kas transponēšanas nodrošināšanai ne tikai ietver īpašas prasības, bet arī vispārīgus pienākumus un administratīvās procedūras. Šie vispārīgie pienākumi ir jāaplūko kopā ar šo noteikumu īpašajām prasībām, kas tos papildina un kas nodrošina šīs direktīvas pienācīgu un efektīvu ieviešanu.

17 Lielbritānijas iestādes it īpaši pamatojas uz *C(NH)R* 3. panta 2. un 4. punktu, kuriem atbilstošie noteikumi Ziemeļīrijai ir *C(NH)R(NI)* 3. panta 2. un 4. punkts un Gibraltāram — *NPO* 17.A pants. Šie noteikumi uzdod ministriem, dabas aizsardzības organizācijām, kā arī visām kompetentajām valsts iestādēm pildīt savas funkcijas tādējādi, lai nodrošinātu Dzīvotņu direktīvas prasību ievērošanu.

18 Komisija tieši pretēji uzskata, ka vispārīgie noteikumi, uz kuriem atsaucas Apvienotā Karaliste, nav pietiekami precīzi, lai nodrošinātu īpašo pienākumu, ko uzliek šī direktīva, transponēšanu valsts tiesībās.

19 Lai noteiktu savu tiesību un pienākumu apjomu, fiziskām personām katru reizi ir jāatsaucas uz Dzīvotņu direktīvu, kas neatbilst tiesiskās noteiktības prasībām, ne arī Tiesas pastāvīgajā judikatūrā izvirzītajiem specifiskuma, precizitātes un skaidrības nosacījumiem.

20 Komisija piebilst, ka, ja Tiesa sekotu Apvienotās Karalistes spriešanas loģikai, šo direktīvu, iespējams, varētu transponēt visā pilnībā ar šāda viena vispārīga noteikuma palīdzību, kas būtu pretrunā specifiskuma prasībai, uz ko vairākkārt ir norādīts judikatūrā par direktīvu transponēšanu.

Tiesas vērtējums

21 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 249. panta trešo daļu direktīva uzliek saistības visām dalībvalstīm, kurām direktīvas adresētas, attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu kompetentajām iestādēm noteikt formu un metodes attiecīgās direktīvas ieviešanai valsts tiesībās. Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai gan ar direktīvas transponēšanu valsts tiesībās noteikti neprasa tās satura formālu un tekstuālu pārņemšanu skaidrā un īpašā tiesību normā un tā vietā, lai pārnestu saturu, var aprobežoties ar vispārīgu juridisko kontekstu, ir jāievēro nosacījums, ka šāda pārnešana efektīvi nodrošina pilnīgu direktīvas piemērošanu skaidrā un precīzā veidā (skat. it īpaši 1987. gada 9. aprīļa spriedumu lietā 363/85 Komisija/Itālija, *Recueil*, 1733. lpp., 7. punkts; 1991. gada 30. maija spriedumu lietā C-361/88 Komisija/Vācija, *Recueil*, I-2567. lpp., 15. punkts, un 2004. gada 7. janvāra spriedumu lietā C-58/02 Komisija/Spānija, *Recueil*, I-621. lpp., 26. punkts).

22 Šajā sakarā ir svarīgi katrā konkrētā gadījumā noteikt tās direktīvas normas raksturu, ar ko tiek pamatota prasība par pienākumu neizpildi, lai noteiktu dalībvalstīm uzliktā transponēšanas pienākuma apjomu (skat. 2003. gada 26. jūnija spriedumu lietā C-233/00 Komisija/Francija, *Recueil*, I-6625. lpp., 77. punkts).

23 Tomēr nav pieņemams Apvienotās Karalistes arguments, saskaņā ar kuru vispiemērotākais veids Dzīvotņu direktīvas ieviešanai bija piešķirt īpašas pilnvaras dabas aizsardzības organizācijām un uzlikt tām vispārīgu pienākumu pildīt savas funkcijas tādā veidā, lai nodrošinātu šīs direktīvas prasību ievērošanu.

24 Ir jāatgādina, pirmkārt, ka valsts tiesību normu esamība var padarīt transponēšanu ar īpašu normatīvu pasākumu palīdzību par nevajadzīgu tikai tad, ja ar šīm normām tiek nodrošināts, ka valsts pārvaldes iestādes piemēro attiecīgo direktīvu pilnībā.

25 Otrkārt, ir jāatzīmē, ka no šīs direktīvas ceturtā līdz vienpadsmitā apsvēruma izriet, ka apdraudētās dzīvotnes un sugas ir daļa no Eiropas Kopienas dabas mantojuma un ka draudiem, kas uz tām gulstas, bieži ir pārrobežu raksturs, no kura izriet, ka pienākums veikt aizsardzības pasākumus atbilstoši kopējai atbildībai ir visām dalībvalstīm. Šādi, kā arī ir norādījusi ģenerāladvokāte savu secinājumu 11. punktā, transponēšanas precizitātei ir īpaša nozīme tādos gadījumos kā šis, kad kopēja mantojuma apsaimniekošana to teritorijā ir uzticēta dalībvalstīm [skat. pēc analoģijas attiecībā uz Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvu 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 103, 1. lpp.) 1987. gada 8. jūlija spriedumu lietā 262/85 Komisija/Itālija, *Recueil*, 3073. lpp., 39. punkts, un 2000. gada 7. decembra spriedumu lietā C-38/99 Komisija/Francija, *Recueil*, I-10941. lpp., 53. punkts].

26 No tā izriet, ka Dzīvotņu direktīvas ietvaros, kas paredz kompleksas un tehniskas normas vides tiesību jomā, dalībvalstīm ir īpaši jānodrošina, lai to tiesību akti, kas paredzēti šīs direktīvas transponēšanai, būtu skaidri un precīzi arī attiecībā uz būtiskiem monitoringa un kontroles pienākumiem, tādiem, kādus valsts iestādēm uzliek šīs direktīvas 11. pants, 12. panta 4. punkts un 14. panta 2. punkts.

27 Tomēr no Apvienotās Karalistes norādītā tiesiskā regulējuma pārbaudes izriet, ka tas ir tik vispārīgs, ka Dzīvotņu direktīvas noteikumi netiek ieviesti tik precīzi un skaidri, lai pilnībā apmierinātu tiesiskās noteiktības prasības (skat. pēc analoģijas 1987. gada 17. septembra spriedumu lietā 291/84 Komisija/Nīderlande, *Recueil*, 3483. lpp., 15. punkts), un ar to nerada precīzu tiesisko ietvaru attiecīgajā jomā, lai nodrošinātu šīs direktīvas piemērošanu pilnībā, kā arī atļautu saskaņoti un efektīvi ieviest tā ietvaros pasludinātās normas (pēc analoģijas skat. 2005. gada 10. marta spriedumu lietā C-531/03 Komisija/Vācija, Krājumā nav publicēts, 19. punkts).

28 No tā izriet, ka Apvienotās Karalistes tiesiskajā regulējumā noteiktie vispārīgie pienākumi nenodrošinātu pietiekamu Dzīvotņu direktīvas noteikumu transponēšanu, par ko ir Komisijas prasība, un tātad nevar aizpildīt iespējamos trūkumus īpašajos noteikumos, kas paredzēti šādas transponēšanas nodrošināšanai. Tātad, veicot Komisijas norādīto precīzo iebildumu analīzi, Apvienotās Karalistes argumenti, kas pamatoti uz vispārīgajiem pienākumiem, ko satur šis tiesiskais regulējums, vairs nav jāpārbauda.

*Par Komisijas norādītajiem iebildumiem*

Par iebildumu par Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta daļēju transponēšanu

29 Ņemot vērā noteiktus Apvienotās Karalistes norādītus precizējumus, Komisija savā replikā un tiesas sēdē atsauca iebildumu par Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta pārkāpumu attiecībā uz Angliju, Velsu, Skotiju un Ziemeļīriju, uzturot to attiecībā uz Gibraltāru.

30 Komisija apgalvo, ka, aizsargājot teritorijas tikai no darbībām, kas varētu radīt traucējumus, neparūpējoties arī par jebkāda veida noplicināšanu nolaidības vai neuzmanības dēļ, Apvienotā Karaliste nav nodrošinājusi pilnībā šīs direktīvas 6. panta 2. punkta transponēšanu Gibraltārā.

31 Apvienotās Karalistes valdība, īsti neapstrīdot Komisijas argumentāciju, uzskata, ka ir jāizvairās tikai no nedabiskas noplicināšanas.

32 Turklāt tā uzsver, ka ar *NPO* izveidota pilnīgas un stingras kontroles sistēma. Šī sistēma atbilstošā veidā ievieš Dzīvotņu direktīvu, it īpaši aplūkojot to kopā ar šī paša rīkojuma 17.A pantā paredzēto vispārīgo normu.

33 Šajā sakarā ir, pirmkārt, jāatgādina, ka šīs direktīvas 6. panta 2. punkts liek dalībvalstīm novērst dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanu.

34 Kā to norādījusi ģenerāladvokāte secinājumu 19. punktā, ir acīmredzams, ka Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta ieviešanai ir jāveic gan pasākumi, lai novērstu cilvēka radītus ārējus aizskārumus un traucējumus, gan arī pasākumi, kas paredzēti dabiskas attīstības, kas varētu noplicināt sugu un dabisko dzīvotņu saglabāšanu ĪAT, apturēšanai.

35 Ir svarīgi, otrkārt, konstatēt, ka, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam terminam, Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta noteikumi vēl nebija formāli iestrādāti Gibraltārā piemērotajā regulējumā. Faktiski *NPO* 17.G pants, ar ko atļauj kompetentajām iestādēm noslēgt ar teritoriju īpašniekiem līgumus par to uzturēšanu, šķietami ir vienīgais noteikums, kas attiecas uz Gibraltāru iespējamās noplicināšanas novēršanai.

36 Tomēr ir jākonstatē, ka šis noteikums nepiešķir neko citu kā vien neierobežotas tiesības šīm iestādēm un ka pretēji Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta prasībām tas nenovērš noplicināšanu.

37 Tātad tiktāl, ciktāl iekšējās tiesības neietver noteikumu, ar ko kompetentajām iestādēm skaidri uzliek pienākumu novērst dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanu, tajās nav tiesiskās noteiktības attiecībā uz pienākumiem, kas iestādēm būtu jāievēro.

38 No iepriekš minētā izriet, ka jebkurā gadījumā Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta noteikumi Gibraltārā nav transponēti skaidri, precīzi un pilnībā.

39 Šādos apstākļos iebildums par daļēju šīs direktīvas 6. panta 2. punkta transponēšanu attiecībā uz Gibraltāru ir pamatots.

Par iebildumu par Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punkta daļēju transponēšanu

40 Komisija apgalvo, ka ar Apvienotajā Karalistē spēkā esošo tiesisko regulējumu nepareizi transponēti šie noteikumi ir trīs noteiktās jomās, proti, ūdens ņemšanas plāni un projekti, zemes izmantošanas plāni un attiecībā uz Gibraltāru — esošo būvatļauju kontrole.

— Par ūdens ņemšanas plāniem un projektiem

41 Kā uzskata Komisija, neviena valsts tiesību norma neparedz, ka ūdens ņemšanas atļaujām, kas izdotas, piemērojot 1991. gada likuma par ūdens resursiem (*Water*

*resources Act 1991*) II sadaļas II nodaļu, būtu jāatbilst pienākumam, ko uzliek Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts, ņemot vērā nozīmīgās sekas, ko ūdens ņemšana varētu izraisīt teritorijās, kas ietilpst ĪAT. Šādu noteikumu nav ne Ziemeļīrijā, ne Gibraltārā. Uz ūdens ņemšanu, kas varētu būtiski ietekmēt ĪAT, pilnībā neattiecas, ne arī to precīzi reglamentē Apvienotajā Karaliste spēkā esošie transponēšanas [rezultātā pieņemtie] noteikumi.

42 Komisija piebilst, ka 2001. gada 27. novembra vēstulē Apvienotā Karaliste bija norādījusi, ka atbilstošās *C(NH)R* noteikumu normas tiks grozītas, lai padarītu noteikumus skaidrākus attiecībā uz ūdens ņemšanas darbībām.

43 Apvienotā Karaliste savukārt uzsver, ka kopā ar vispārīgiem noteikumiem tā ir ieviesusi sistēmu, kas ļauj iepriekš noteikt katrai teritorijai iespējami kaitējošās darbības.

44 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu visiem plāniem vai projektiem, kas nav tieši saistīti vai vajadzīgi teritorijas apsaimniekošanai, bet kuri to var būtiski ietekmēt individuāli vai saistībā ar citiem plāniem vai projektiem, ir jāveic to ietekmes uz teritoriju novērtējums, ņemot vērā teritorijas aizsardzības mērķus.

45 Tomēr šajā lietā netiek apstrīdēts, ka, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, neviens juridiskais noteikums skaidri nenoteica, ka ūdens ņemšanas plāni un projekti ir šādi jānovērtē.

46 Turklāt ir jākonstatē, ka sistēma, ko rada Apvienotās Karalistes tiesiskais regulējums, kas būtībā paredz, ka visi ūdens ņemšanas plāni un projekti, kas atbilst Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktā noteiktajiem nosacījumiem, jau iepriekš ir uzskatāmi par potenciāli kaitīgiem attiecīgajai teritorijai, negarantē šī noteikuma prasību ievērošanu.

47 Kā to arī ir norādījusi ģenerāladvokāte secinājumu 33. punktā, ja šāda iespējamo risku iepriekšēja izvērtēšana balstās uz konkrētiem faktiem attiecībā uz teritoriju, tad tā tas nav attiecībā uz pašiem projektiem, pretēji tam, kādas prasības izvirza Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts, saskaņā ar kuru ir jāveic pienācīga projekta radītās ietekmes uz attiecīgo teritoriju izvērtēšana. No tā izriet, ka fakts, tikai nosakot darbības, kuras ir iespējami kaitīgas katrai attiecīgajai teritorijai, ietver sevī risku, ka tas neattiecas uz noteiktiem projektiem, kas varētu ietekmēt teritoriju to īpašā rakstura dēļ.

48 Tāpat nevar atbalstīt Apvienotās Karalistes argumentu, saskaņā ar kuru attiecībā uz Skotiju 2003. gada likums par ūdens vidi un pakalpojumiem (*Water Environment and Water Services Act 2003*) Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 23. oktobra Direktīvas 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 1. lpp.), transpozīcijas kontekstā noteica pilnīgi jaunas ūdens ņemšanas sistēmas struktūru, ar ko ievieš pārbaudes, kas atbilst Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. un 3. punktā paredzētajām.

49 Faktiski pastāvīgā judikatūra ir tāda, ka pienākumu neizpilde ir jānovērtē atbilstoši situācijai dalībvalstī, kāda tā bijusi, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam terminam, un ka pēc tam radušās izmaiņas Tiesai nav jāņem vērā (skat. it īpaši 2002. gada 30. janvāra spriedumu lietā C-103/00 Komisija/Grieķija, *Recueil*, I-1147. lpp., 23. punkts, un 2002. gada 30. maija spriedumu lietā C-323/01 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-4711. lpp., 8. punkts).

50 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka Apvienotā Karaliste nebija pareizi transponējusi Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punktu attiecībā uz ūdens ņemšanas plāniem un projektiem.

— Par zemes izmantošanas plāniem

51 Komisija uzskata, ka Apvienotajā Karalistē spēkā esošais tiesiskais regulējums skaidri neuzliek pienākumu piemērot zemes izmantošanas plāniem pienācīgu to ietekmes uz ĪAT novērtēšanu saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punktu.

52 Kā uzskata Komisija, kaut arī zemes izmantošanas plāni paši par sevi nesniedz atļauju attīstības projektiem un šādiem projektiem ir jāsaņem atļauja atbilstoši ierastajai procedūrai, tie ievērojami ietekmē lēmumus šajā jautājumā. Tādējādi tā uzskata, ka šādiem plāniem vienlīdz ir jāpiemēro to ietekmes uz attiecīgo teritoriju pienācīga novērtēšana.

53 Apvienotā Karaliste pieļauj, ka zemes izmantošanas plānus varētu uzskatīt par plāniem un projektiem Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta izpratnē, tomēr tā apstrīd, ka tie varētu ievērojami ietekmēt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas saskaņā ar Direktīvu. Tā apgalvo, ka šie plāni paši par sevi nesniedz atļauju šajās zemēs realizēt noteiktu programmu un ka tātad tikai vēlāk izdota atļauja varētu skart šādas teritorijas. Kā uzskata šī dalībvalsts, līdz ar to pietiek, ka tikai uz šo atļauju tiek attiecināta plāniem un projektiem piemērotā procedūra.

54 Šajā sakarā ir jāatgādina, kā Tiesa jau ir spriedusi, ka Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts pakļauj prasībai veikt pienācīgu plāna vai projekta ietekmes novērtējumu ar nosacījumu, ka pastāv risks, kas var ievērojami ietekmēt attiecīgo teritoriju. Ņemot vērā it īpaši piesardzības principu, šāds risks pastāv, ja objektīvu iemeslu dēļ nevar izslēgt, ka šis plāns vai projekts ievērojami ietekmēs attiecīgo teritoriju (skat. šajā sakarā 2004. gada 7. septembra spriedumu lietā C-127/02 *Waddenvereniging* un *Vogelsbeschermingsvereniging*, Krājums, I-7405. lpp., 43. un 44. punkts).

55 Tomēr, kā arī pareizi norāda Komisija, 1990. gada likuma par teritoriālo plānošanu (*Town and Country Planning Act 1990*) 54.A pants, kas noteic, ka būvatļauju pieteikumi ir jāizskata atbilstoši esošajiem zemes izmantošanas plāniem, neizbēgami netieši noteic, ka šie plāni var ievērojami ietekmēt lēmumus, kas tiek pieņemti šajā jautājumā, un tātad attiecīgās teritorijas.

56 Tādējādi no iepriekš minētā izriet, ka, nepiemērojot zemes izmantošanas plāniem pienācīgu to ietekmes uz ĪAT novērtēšanu, Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punkts nav pietiekami skaidri un precīzi transponēts Apvienotās Karalistes tiesību sistēmā un, attiecīgi, Komisijas šajā sakarā celtā prasība ir pamatota.

— Par Gibraltārā pastāvošo būvatļauju kontroli

57 Komisija apgalvo, ka attiecībā uz Gibraltāru kompetentās iestādes nepilda Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta prasības, jo tām nav pienākuma kontrolēt, vai esošās būvatļaujas šī punkta izpratnē ietekmē īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

58 Šajā sakarā ir jāatgādina — kā to arī norāda ģenerāladvokāte secinājumu 55. punktā — kaut arī ir tiesa, ka šādu kontroles pienākumu *a posteriori* var pamatot ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktu, nemainīgs ir tas, ka šī panta 3. punktā nav noteikumu, kas dalībvalstīm uzliktu par pienākumu veikt šādu kontroli.

59 Gluži otrādi, no šī pēdējā noteikuma formulējuma izriet, ka paredzētā procedūra ir jāīsteno, pirms dalībvalstis ir devušas savu piekrišanu plānu vai projektu, kas varētu ietekmēt attiecīgo teritoriju, īstenošanai.

60 No tā izriet, ka šī iebilduma par daļēju Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punkta transponēšanu daļa nav atbalstāma.

Par iebildumu par Dzīvotņu direktīvas 11. panta un 14. panta 2. punkta netransponēšanu

61 Komisija pārmet Apvienotajai Karalistei, ka tā nav transponējusi valsts tiesībās šajos noteikumos formulētos uzraudzības pienākumus. Tā apgalvo, ka tik ilgi, kamēr šie pienākumi netiks skaidri uzlikti kompetentajām iestādēm, tā nevarēs noteikt, vai prasītais monitorings tiek efektīvi nodrošināts.

62 Šī iebilduma atbalstam Komisija atsaucas uz 2001. gada 27. novembra vēstuli, kurā Apvienotā Karaliste ir precizējusi, pirmkārt, ka monitoringa pienākums kompetentajām iestādēm bija uzlikts netieši un, otrkārt, ka tiks veikti grozījumi *C(NH)R*, *C (NH)R(NI)* un *NPO*, lai pastiprinātu tiesisko noteiktību, izmantojot noteikumus, kas ir precīzāki nekā šī tiesiskā regulējuma noteikumi.

63 Kā uzskata Apvienotā Karaliste, Dzīvotņu direktīvas 11. pants un 14. panta 2. punkts tikai paredz, ka dalībvalstīm ir jānodrošina monitorings, nenosakot precīzas prasības ne attiecībā uz veidu, kā tas būtu jāveic, ne arī attiecībā uz veidu, kādā valsts tiesību aktiem ir jāievieš šāds monitorings. Turklāt ir jāuzsver, ka monitoringa darbību, kas veiktas, piemērojot valsts tiesību aktus, saraksts parāda, ka efektīvs monitorings Apvienotajā Karalistē ir nodrošināts saskaņā ar šīs direktīvas 11. pantu un 14. panta 2. punktu.

64 Komisija atbild, ka tā nekad nav apgalvojusi, ka Apvienotajā Karalistē vispār netiek veikts sugu un dabisko dzīvotņu aizsardzības stāvokļa monitorings. Tomēr tā norāda, ka monitoringa pienākums netiek ne skaidri piemērots šajā dalībvalstī, ne arī tiek netieši noteikts īpašai šīs valsts iestādei.

65 Šajā sakarā ir, pirmkārt, jāatgādina, kā jau tas tika teikts šī sprieduma 26. punktā, ka pienākums veikt monitoringu ir būtisks, lai nodrošinātu Dzīvotņu direktīvas lietderīgu iedarbību, un ka tas būtu jātransponē skaidri un precīzi.

66 Tomēr nākas konstatēt, ka, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam terminam, neviens valsts tiesību noteikums valsts iestādēm neuzlika sugu un dabisko dzīvotņu monitoringa pienākumu.

67 Otrkārt, nevar atbalstīt Apvienotās Karalistes argumentu, saskaņā ar kuru veikto monitoringa darbību saraksts pierāda, ka tiek nodrošināts efektīvs monitorings. Kā arī Tiesa jau ir spriedusi, prakses — pieņemot, ka iedibinātas — atbilstība Direktīvas aizsardzības prasībām nedod iemeslu netransponēt šo direktīvu attiecīgās dalībvalsts tiesību sistēmā (skat. šajā sakarā iepriekš minēto 1991. gada 30. maija spriedumu lietā Komisija/Vācija, 24. punkts).

68 Tādējādi, ja Apvienotās Karalistes tiesībās nav tiesiska pienākuma valsts iestādēm monitorēt sugu un dabisko dzīvotņu aizsardzības stāvokli, tiesiskā noteiktība nepastāv. Līdz ar to nav garantijas, ka tiek veikts sistemātisks un pastāvīgs šī aizsardzības stāvokļa monitorings.

69 Tādējādi izriet, ka Dzīvotņu direktīvas 11. pants un 14. panta 2. punkts nav pilnībā, skaidri un precīzi transponēti Apvienotajā Karalistē.

70 No tā izriet, ka ir uzskatāms, ka iebildums par Dzīvotņu direktīvas 11. panta un 14. panta 2. punkta netransponēšanu ir pamatots.

Par iebildumu par nepareizu Dzīvotņu direktīvas 12. panta 1. punkta d) apakšpunkta transponēšanu

71 Komisija apgalvo, ka Apvienotā Karaliste nebija pareizi transponējusi pienākumu ieviest pasākumus, kas vajadzīgi, lai izveidotu stingras dzīvnieku sugu aizsardzības sistēmu, ar ko tiek aizliegta to vairošanās vai atpūtas vietu noplicināšana vai iznīcināšana. Valsts tiesiskajā regulējumā ir izmantots darbības vārds "bojāt" ("*to damage*") Dzīvotņu direktīvas angļu valodas versijas 12. panta 1. punkta d) apakšpunktā izmantotā vārda "noplicināt" vietā.

72 Tomēr, pirmkārt, Komisija uzsver, ka darbības vārda "*to damage*" izmantošana netieši paredz, ka noplicināšanas sekas, kas rodas nolaidības vai kompetento iestāžu bezdarbības dēļ, nav ietvertas. Turklāt savā replikā Komisija ir mainījusi savu viedokli par šo argumentu, atzīstot, ka ar šo noteikumu netiek izvirzīta prasība, lai

attiecīgo sugu vairošanās vai atpūtas vietas tiktu aizsargātas no noplicināšanas šo iestāžu nolaidības vai bezdarbības dēļ. Šādos apstākļos par šo jautājumu vairāk nav jāspriež.

73 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka, nosakot tikai to, ka [tiesību] aktu pārkāpuma sekas ir attiecīgo sugu vairošanās vai atpūtas vietu bojāšana vai noplicināšana, bet neaizliedzot to noplicināšanu, ar Dzīvotņu direktīvas transponētajiem noteikumiem tiek ieviests nosacījums, kas ir saistīts ar kaitīgās darbības izdarīšanas nodomu, ko neparedz [Direktīvas] 12. panta 1. punkta d) apakšpunkts.

74 Apvienotā Karaliste neapstrīd, ka Dzīvotņu direktīvas 12. panta 1. punkta d) apakšpunkts pieprasa aizliegt darbības, kuru rezultātā tiek noplicinātas vai iznīcinātas attiecīgās teritorijas. Gluži otrādi, tā apstrīd Komisijas veikto valsts tiesiskā regulējuma interpretāciju, saskaņā ar kuru šīs direktīvas transpozīcija Apvienotā Karalistē, izņemot Gibraltāru, aprobežojas ar tīšām vai ar nodomu izdarītām darbībām.

75 Šajā sakarā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka pienākumu neizpildes procedūras ietvaros, kas uzsākta saskaņā ar EKL 226. pantu, Komisijai ir jākonstatē apgalvotā pienākumu neizpilde, nebaudot tiesības balstīties uz kādu pieņēmumu (skat. it īpaši 1982. gada 25. maija spriedumu lietā 96/81 Komisija/Nīderlande, *Recueil*, 1791. lpp., 6. punkts, un 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-194/01 Komisija/Austrija, *Recueil*, I-4579. lpp., 34. punkts).

76 Tātad, ja Apvienotā Karaliste uzsver, ka tās spēkā esošie tiesību akti atbilst Dzīvotņu direktīvas 12. panta 1. punkta d) apakšpunktam, Komisijai, lai pierādītu šīs direktīvas daļēju transpozīciju, ir jāiesniedz Tiesai pierādījumi, kas vajadzīgi, lai pārliecinātu to par šādas pienākumu neizpildes esamību.

77 Tomēr no lietas materiāliem neizriet, ka Komisija būtu iesniegusi tāda veida pierādījumus, kas pierādītu, ka šī norma ir transponēta tikai attiecībā uz tīši izdarītām vai ar nodomu izdarītām darbībām. Gluži otrādi, šķiet, ka tiesībpārkāpums, ko paredz Apvienotās Karalistes tiesību akti, kas nosaka sodu par darbībām, kas bojā vai iznīcina teritoriju, ir materiāls tiesībpārkāpums, kur kaitējumam vai iznīcināšanai nav jābūt veiktai ar nodomu vai tīši.

78 Šādos apstākļos, tā kā Komisija nav pierādījusi, ka Apvienotā Karaliste, izņemot Gibraltāru, nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 12. panta 1. punkta d) apakšpunktu, šī iebilduma daļa ir jānoraida.

79 Attiecībā uz Gibraltāru pietiek konstatēt, ka Apvienotā Karaliste atzīst, ka, aizliedzot tikai tīšu attiecīgo sugu vairošanās vai atpūtas vietu noplicināšanu vai iznīcināšanu, Gibraltārā piemērojamie tiesību akti neatbilst šī 12. panta 1. punkta d) apakšpunkta prasībām. Tādējādi šī iebilduma daļa ir uzskatāma par pamatotu.

80 Treškārt, Komisija norāda, ka Apvienotās Karalistes tiesiskais regulējums tā pašreizējā redakcijā aizsargā vairošanās vai atpūtas vietas tikai no darbībām, kas tās ietekmē tieši, neņemot vērā netiešu aizskārumu saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 12. panta 1. punkta d) apakšpunkta prasībām.

81 Šo argumentu nevar atbalstīt. Komisija nesniedz nekādus tāda veida pierādījumus, ar ko varētu pierādīt Apvienotās Karalistes pienākumu neizpildi šajā sakarā.

82 No iepriekš minētā izriet, ka iebildums par nepareizu Dzīvotņu direktīvas 12. panta 1. punkta d) apakšpunkta transpozīciju ir atbalstāms daļēji.

Par iebildumu par Dzīvotņu direktīvas 12. panta 2. punkta un 13. panta 1. punkta daļēju transpozīciju

83 Komisija uzskata, ka valsts pasākumos, ar kuru palīdzību tiek transponēts aizliegums turēt, transportēt, pārdot vai apmainīt dzīvnieku un augu sugu īpatņus, nav ievēroti pagaidu ierobežojumi, ko nosaka šie panti.

84 Šajā sakarā pietiek konstatēt, ka gan rakstveida procesā, gan arī tiesas sēdē Apvienotā Karaliste ir atzinusi, ka spēkā esošās atkāpes tās tiesību aktos ir lielākas nekā Dzīvotņu direktīvā paredzētās un ka tādēļ attiecīgie noteikumi nav pareizi transponēti šajā dalībvalstī.

85 Tādējādi iebildums par šīs direktīvas 12. panta 2. punkta un 13. panta 1. punkta daļēju transpozīciju ir uzskatāms par pamatotu.

Par iebildumu par nepareizu Dzīvotņu direktīvas 12. panta 4. punkta transponēšanu

86 Komisija uzskata, ka Apvienotās Karalistes ieviestie transponēšanas pasākumi neietver noteikumus, ar ko pieprasa ieviest kontroles sistēmu — tādu, kāda

paredzēta 12. panta 4. punktā attiecībā uz noteiktu dzīvnieku sugu gūstīšanu un nejaušu nonāvēšanu. Tā kā Komisijai nav precīzākas informācijas, tad tā nevar noteikt, vai šāda kontrole tik tiešām tiek nodrošināta.

87 Šajā sakarā pietiek konstatēt, ka Apvienotā Karaliste, pirmkārt, ir atzinusi, ka valsts tiesiskais regulējums neietver noteikumu šādas kontroles sistēmas izveidošanai, un, otrkārt, 2001. gada 27. novembra vēstulē ir atzinusi, ka šis tiesiskais regulējums ir jāgroza, lai panāktu, ka šāda kontrole tiek noteikti izveidota.

88 Jebkurā gadījumā nav redzams, ka šāds pasākums ir ieviests argumentētajā atzinumā noteiktajā termiņā.

89 Tādējādi iebildums par Dzīvotņu direktīvas 12. panta 4. punkta nepareizu transponēšanu ir uzskatāms par pamatotu.

Par iebildumu par Dzīvotņu direktīvas 15. panta nepareizu transponēšanu

90 Komisija pārmet Apvienotajai Karalistei, ka tā nav ņēmusi vērā pienākumus, ko tai uzliek Dzīvotņu direktīvas 15. pants. Pirmkārt, tā pārmet šai dalībvalstij, ka Apvienotā Karaliste nav aizliegusi šīs direktīvas VI pielikuma a) un b) daļā skaidri uzskaitītās metodes, vispārīgi neaizliedzot izmantot neselektīvus līdzekļus. Otrkārt, Komisija uzskata, ka Likuma par roņiem 1. un 10. pants aprobežojas ar to, ka ar to tiek aizliegti divu veidu līdzekļi, kas izraisa roņu nāvi, pieļaujot atkāpes *Secretary of State* izdotas atļaujas veidā, kas, šķiet, pārsniedz šajā direktīvā pieļauto.

— Par vispārīga neselektīvo līdzekļu aizlieguma nepastāvēšanu

91 Komisija apgalvo, ka Apvienotās Karalistes tiesiskajā regulējumā nav vispārīga aizlieguma izmantot visus neselektīvos līdzekļus, kas var izraisīt dažviet attiecīgo savvaļas sugu populāciju izzušanu vai nopietni traucēt to mieru. Tādējādi šis valsts tiesiskais regulējums neļauj izvairīties no vēl nezināmu neselektīvu gūstīšanas un nonāvēšanas metožu parādīšanās.

92 Apvienotā Karaliste apgalvo, ka Direktīvas 15. pants ir transponēts ar *C(NH)R* 41. pantu, *C(NH)R(NI)* 36. panta 2. punktu un *NPO* 17.V panta 2. punktu. Tā uzsver, ka šie panti uzskaita visus neselektīvos aizsargāto sugu gūstīšanas un nonāvēšanas līdzekļus, kas pašreiz zināmi šajā dalībvalstī, un ka šie saraksti tiek regulāri pārskatīti, lai vajadzības gadījumā tos aktualizētu.

93 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 15. pantu attiecībā uz šīs direktīvas V pielikumā uzskaitīto savvaļas dzīvnieku sugu gūstīšanu vai nonāvēšanu un tiktāl, ciktāl saskaņā ar tās 16. pantu tiek piemērotas atkāpes šīs pašas direktīvas IV pielikuma a) daļā uzskaitīto sugu paraugu ņemšanai, gūstīšanai vai nonāvēšanai, dalībvalstis aizliedz visu neselektīvo līdzekļu izmantošanu, kas dažviet varētu radīt kādas sugas populācijas izzušanu vai nopietni ietekmēt tās mieru.

94 No šī paša noteikuma formulējuma izriet, ka ar to paredz vispārēju pienākumu aizliegt visus neselektīvos attiecīgo savvaļas dzīvnieku sugu gūstīšanas vai nonāvēšanas līdzekļus.

95 Tomēr šajā lietā netiek apstrīdēts tas, ka, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, valsts tiesības šādu vispārēju aizliegumu neparedzēja.

96 Turklāt ir jāatgādina, kā arī to secinājumu 89. punktā ir norādījusi ģenerāladvokāte, — iespēja aktualizēt aizliegto metožu sarakstu ir mazāk efektīva nekā vispārējs aizliegums. Kavēšanās ar šādu sarakstu atjaunošanu neizbēgami veicinātu trūkumus aizsardzībā, kuru novēršana tieši ir Dzīvotņu direktīvas 15. pantā paredzētā vispārējā aizlieguma mērķis. Šī interpretācija vēl jo vairāk ir pamatota tādēļ, ka valsts tiesības neietver tiesisku pienākumu šos sarakstus pārskatīt.

97 Šādos apstākļos nekādi netiek garantēts, ka visi neselektīvie līdzekļi, kas varētu radīt aizsargāto sugu populāciju izzušanu vai nopietni traucēt to mieru, Apvienotajā Karalistē ir aizliegti.

98 Tātad ir jāuzskata, ka šī dalībvalsts nav pareizi transponējusi Dzīvotņu direktīvas 15. pantu attiecībā uz visu neselektīvo attiecīgo savvaļas dzīvnieku sugu gūstīšanas vai nonāvēšanas līdzekļu aizliegumu.

— Par Likumu par roņiem

99 Vispirms ir jāprecizē, ka Komisija savā replikā atsauca iebildumu attiecībā uz Likumu par roņiem, pamatojoties uz apstākli, ka iebildumu rakstā Apvienotā Karaliste apņēmās pieņemt tiesību aktu, ar kuru tiks izdarīti grozījumi šajā sakarā. Tomēr atbildē uz repliku Apvienotā Karaliste uzskatīju par vajadzīgu paziņot Komisijai, ka tā gaida uz šī procesa iznākumu, lai veiktu šādas izmaiņas. Šādos apstākļos Komisija tiesas sēdes laikā izteica vēlēšanos no šī iebilduma neatkāpties, ko Apvienotā Karaliste neapstrīdēja.

100 Komisija uzsvēra, ka, neaizliedzot divas roņu nonāvēšanas metodes un ļaujot izsniegt atļaujas ar nosacījumiem, kas pārsniedz Dzīvotņu direktīvā paredzētās atkāpes, Likums par roņiem ir pretrunā šīs direktīvas 15. pantam.

101 Kā uzskata Apvienotā Karaliste, šāda Likuma par roņiem interpretācija ir neprecīza. Tā apgalvo, ka šis likums tikai papildina *C(NH)R* 41. pantu, kas transponē šīs direktīvas 15. pantu, nodrošinot papildu aizsardzību dažādām roņu sugām.

102 Šajā sakarā ir, pirmkārt, jāatgādina — kā arī ir spriests šī sprieduma 98. punktā — *C(NH)R* 41. pants nav pareiza Dzīvotņu direktīvas 15. panta transpozīcija. Tātad Apvienotās Karalistes arguments, saskaņā ar kuru Likums par roņiem papildina *C(NH)R* 41. pantu, nav pieņemams.

103 Otrkārt, pat ja Likums par roņiem papildinātu *C(NH)R*, šo likumu varētu interpretēt tādējādi, ka tikai divas likumā skaidri norādītās metodes ir aizliegtas.

104 Šajos apstākļos Likumā par roņiem nav tiesiskās noteiktības attiecībā uz roņu nonāvēšanas metodēm, kas Apvienotajā Karalistē ir aizliegtas, un līdz ar to tas nenodrošina Dzīvotņu direktīvas 15. panta pareizu transpozīciju.

105 No iepriekš minētā izriet, ka iebildums par Dzīvotņu direktīvas 15. panta nepareizu transponēšanu ir atbalstāms.

Par iebildumu par Dzīvotņu direktīvas 16. panta nepareizu transponēšanu

106 Pirmkārt, Komisija uzskata, ka valsts noteikumu kopums, ar ko ievieš atkāpes attiecībā uz Dzīvotņu direktīvas 12. pantu līdz 15. panta a) un b) apakšpunktu, kas it īpaši uzskaitītas *C(NH)R* 40. pantā, *C(NH)R(NI)* 35. pantā un *NPO* 17.U pantā, neatbilst diviem nosacījumiem, kas minēti šīs direktīvas 16. pantā. Tā atgādina, ka saskaņā ar šīs pēdējās normas noteikumiem atkāpe ir pieļaujama tikai tad, ja nav apmierinošas alternatīvas un ja netiek kaitēts attiecīgo sugu populāciju saglabāšanai labvēlīgā aizsardzības statusā to dabiskās izplatības areālā.

107 Šajā sakarā pietiek konstatēt, ka, pirmkārt, Apvienotā Karaliste ir atzinusi, ka visām ieviestajām atkāpēm saskaņā ar šo 16. pantu ir noteikti jāizpilda divi augstākminētie nosacījumi un ka, otrkārt, pat ja šī dalībvalsts ir atzinusi, ka šie nosacījumi nav atkārtoti valsts tiesiskajā regulējumā, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, nekādas izmaiņas, lai izpildītu šo pienākumu, nav veiktas.

108 Tādējādi šī iebilduma daļa ir atbalstāma.

109 Otrkārt, Komisija uzskata, ka īpašās atkāpes, kas uzskaitītas *C(NH)R* 40. panta 3. punkta c) apakšpunktā un 43. panta 4. punktā, kā arī attiecīgās normas *C(NH)R(NI)* un *NPO* pārsniedz Dzīvotņu direktīvas 16. panta piemērošanas jomu. Šajā sakarā tā uzsver, ka izdotie aizliegumi ar mērķi transponēt tās 12., 13. un 16. pantu nav piemērojami, ja attiecīgā rīcība rodas, darbojoties likumīgi.

110 Kā uzskata Apvienotā Karaliste, pieņemot, ka tā transponējusi Dzīvotņu direktīvas 12. un 13. panta prasības, nosakot, ka to neievērošana ir tiesībpārkāpums, ir nepieciešams izslēgt, ka par šādu tiesībpārkāpumu tiek uzskatīts gadījums, kad personas ir rīkojušās ārpus delikta.

111 Šajā sakarā ir jākonstatē, ka Dzīvotņu direktīvas 16. pants skaidri nosaka apstākļus, kuros dalībvalstis var atkāpties no tās 12. panta līdz 15. panta a) un b) apakšpunktam, jo šis 16. pants ir interpretējams šauri.

112 Turklāt — kā to arī ir norādījusi ģeneraladvokāte secinājumu 113. punktā — Dzīvotņu direktīvas 12., 13. un 16. pants rada viendabīgu normu kopumu, kas paredzēts, lai aizsargātu attiecīgo sugu populācijas tādējādi, ka visas atkāpes, kas nebūtu saderīgas ar šo direktīvu, ir pretrunā gan tās 12. un 13. pantā noteiktajiem aizliegumiem, gan arī noteikumam, saskaņā ar kuru atkāpes var pieļaut atbilstoši šīs pašas direktīvas 16. pantam.

113 Tomēr ir jākonstatē, ka šajā lietā esošā attiecīgā atkāpe pieļauj darbības, kuru rezultāts ir aizsargāto sugu nonāvēšana, vairošanās vai atpūtas vietu noplicināšana vai iznīcināšana, lai gan šādas darbības pašas par sevi ir likumīgas. Attiecīgi šāda atkāpe, kas balstīta uz darbības likumīgo raksturu, ir pretrunā Dzīvotņu direktīvas idejai un mērķim, kā arī 16. panta tekstam.

114 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāuzskata, ka prasība šajā sakarā ir pamatota.

Par Dzīvotņu direktīvas nepiemērošanu ārpus Apvienotās Karalistes teritoriālajiem ūdeņiem

115 Komisija pārmet Apvienotajai Karalistei, ka tā ir ierobežojusi noteikumu, ar ko nodrošina Dzīvotņu direktīvas transpozīciju valsts tiesiskajā sistēmā, piemērošanu tikai attiecībā uz šīs dalībvalsts teritoriju un teritoriālajiem ūdeņiem. Tā apgalvo, ka savās ekonomiskajās zonās dalībvalstīm ir jāievēro Kopienu tiesības jomās, kur tās piemēro savas suverēnās tiesības, un ka šī direktīva attiecas arī uz teritoriju ārpus teritoriālajiem ūdeņiem. Jo īpaši Komisija pārmet Apvienotajai Karalistei, ka tā nav ievērojusi tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā savu pienākumu noteikt ĪAT, piemērojot šīs direktīvas 4. pantu, ne arī pienākumu nodrošināt tās 12. pantā minēto sugu aizsardzību.

116 Apvienotā Karaliste, neapstrīdot šī iebilduma pamatotību, uzsver, pirmkārt, ka 2001. gadā tā ir pieņēmusi atbilstošu tiesisko regulējumu attiecībā uz naftas rūpniecību, proti, 2001. gada noteikumus par naftas ieguves darbībām jūrā (*Offshore Petroleum Activities (Conservastion of Habitats) Regulations 2001*), un, otrkārt, ka tā ir sagatavojusi attiecīgos tiesību aktus, ar ko paplašina Dzīvotņu direktīvas prasību piemērošanas jomu līdz jūras teritorijām, kas ir ārpus tās teritoriālajiem ūdeņiem.

117 Šajā sakarā — kā to arī ir norādījusi ģenerāladvokāte secinājumu 131. un 132. punktā — starp lietas dalībniekiem nav strīda par to, ka Apvienotā Karaliste savā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā izmanto savas suverēnās tiesības, ne arī par to, ka Dzīvotņu direktīva šajā ziņā ir piemērojama ārpus dalībvalstu teritoriālajiem ūdeņiem. Tātad tā būtu jāievieš šajā ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā.

118 Turklāt ir skaidrs, ka tiesiskais regulējums, par kuru Apvienotā Karaliste informē ar 2001. gada 27. novembri datētajā vēstulē un kurš paplašina pasākumu, kas paredzēti Dzīvotņu direktīvas prasību transpozīcijai, piemērošanas jomu ārpus šīs dalībvalsts teritoriālajiem ūdeņiem, nebija pieņemts, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam.

119 Tātad vienīgais valsts tiesiskais regulējums, kas bija spēkā, beidzoties šim termiņam, bija 2001. gada noteikumi par naftas ieguves darbībām jūrā. Tomēr ir jākonstatē, ka tie attiecas tikai uz naftas rūpniecību un tātad paši par sevi nenodrošina Dzīvotņu direktīvas ieviešanu ārpus Apvienotās Karalistes teritoriālajiem ūdeņiem.

120 Šādos apstākļos Komisijas prasība šajā sakarā ir jāuzskata par pamatotu.

121 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus kopumā, ir jākonstatē, ka, neievieošot noteiktajā termiņā visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu Dzīvotņu direktīvas prasību pilnīgu un pareizu ievieošanu un it īpaši:

— 6. panta 2. panta prasības attiecībā uz Gibraltāru;

— 6. panta 3. un 4. punkta prasības attiecībā uz ūdens ņemšanas plāniem un projektiem, kā arī zemes izmantošanas plāniem;

— 11. panta prasības;

— 12. panta 1. punkta d) apakšpunkta prasības attiecībā uz Gibraltāru;

— 12. panta 2. punkta prasības;

— 12. panta 4. punkta prasības;

— 13. panta 1. punkta prasības;

— 14. panta 2. punkta prasības;

— 15. panta prasības;

— 16. panta prasības;

— Dzīvotņu direktīvas prasības kopumā ārpus tās teritoriālajiem ūdeņiem,

Apvienotā Karaliste nav izpildījusi pienākumus, kas tai izriet no šīs direktīvas.

**Par tiesāšanās izdevumiem**

122 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Apvienotajai Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) **neievieošot noteiktajā termiņā visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu 1992. gada 21. maija Padomes Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību prasību pilnīgu un pareizu ieviešanu un it īpaši:**

— **6. panta 2. panta prasības attiecībā uz Gibraltāru;**

— **6. panta 3. un 4. punkta prasības attiecībā uz ūdens ņemšanas plāniem un projektiem un zemes izmantošanas plāniem;**

— **11. panta prasības;**

— **12. panta 1. punkta d) apakšpunkta prasības attiecībā uz Gibraltāru;**

— **12. panta 2. punkta prasības;**

— **12. panta 4. punkta prasības;**

— **13. panta 1. punkta prasības;**

— **14. panta 2. punkta prasības;**

— **15. panta prasības;**

— **16. panta prasības;**

— **Direktīvas 92/43 prasības kopumā ārpus tās teritoriālajiem ūdeņiem,**

**Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste nav izpildījusi pienākumus, kas tai izriet no šīs direktīvas;**

2) **pārējā daļā prasība tiek noraidīta;**

3) **Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]